

JENISIS TON

Teene Awa Buudaha Naami Ti Laaboora

1 ¹Saha naa Koosa fun naami buudaha awa teene ali piili ti ni, ²kindon waa fun to teene ni. Birsa fune to niiti maga, amaa Koosa yiko ti fune nyen niiti taa mag ni. ³Doonee Koosa fun na, “Nye chaani li wa aa chaani.” Saha tire chaani fun li wa aa chaani. ⁴Koosa fun nyini di chaani ti weru, o fun waligi chaani ti ali birsa ni, ⁵a fun du chaani ti son nha, aa ka du birsa son dusum. Doonee choosa awa zaazoon fun nyen wuzu begim tuha ni.

⁶Koosa fun bu na, “Nye niiti taa peni a waligi a titi ali don ni.” ⁷Chen fun ya, niiti taa sir fun waligi a titi, buudaha kina waligi aa ka teene kina. ⁸Doonani fune bol wa teene ni chen, Koosa fun du o son buudaha. Choosa awa zaazoon fun veen nyen wuzu bule tiina.

⁹Koosa fun bu na, “Nye nii ti anawara nyen buudaha mun ni chen lagmi don ni kaa ka teene.” ¹⁰O fun du nii ti bar nyeni ti son moga. Koosa fune nyini di chen weru.

¹¹O fun bu na, “Nye ki duha magkpaa nyen teene ni, anawara laa non be awa nona.” Chen fun ya. ¹²Doonee ki duha awa bugil kurge maga fun nyen teene ni aa non nona aa peliki, kaa laa du be. Chen fun wer Koosa ni. ¹³Wuzu butor tiin ti, choosa awa zaazoon fun veen nyen.

¹⁴A gantel ni, Koosa fun bu na, “Nye chaani nyen buudaha ni a waligi nha ali dusum ni, a veen ki biksi bunsu awa wuzuuna. ¹⁵Nan chaani non kaa kpa chaani a li buudaha aa wa teene.” Chen fun ya. ¹⁶Chendaha Koosa fune naami chaani zene alewa, a waa ya nha awa pena. Nha laa chaani choosi pusa ka pena kaa chaani dusum. ¹⁷Koosa fune kpa chaanisi ta a ta buudaha nee a chaani aa wa teene dusum awa nha maga. ¹⁸O fune kpa aa tau di aa chaani nha awa dusum, a waligi nha ali dusum ni. O fun na di chen weru. ¹⁹Choosa awa zaazoon fun nyen wuzu bunaasi wuzu ti.

²⁰Doonee Koosa fun bu na, “Nye ki nyine maga su nii ta, ka ki zaale ka nyen buudaha ni.” ²¹O fune naami nii tuha ki nyine zene awa ki wisa anawara nyen un ni awa ki zaale maga. A fun nyini di chen weru. ²²Saha tire, o fun ya alibarka a du a ni kaa na, di aa wosi nii tuha ni ka zimebisa kaa wasi teene ni. ²³Choosa awa zaazoon fun veen nyen wuzu bunyuun wuzu ti tiina.

²⁴Koosa fun bu na, “Nye sel kurge su teene no maga, dama sela awa koha sela a magawa a tiha, ki zene awa ki wisa.” Chen sir fun ya. ²⁵O fune naami a magkpaa, o fune nyini di chen weru.

²⁶Doonee Koosa fun na, “Lalakno, ya zi naami nibinsa ba chi ya titi. Ba zi do teene no kina magkpaa kpoku. Chen kina ta teene: Nyinsa,

zimebisa, nuhe, sela awa koha tuha kina maga.” ²⁷Doonee Koosa fun naami nibine a chi o titi. O dunne o fun kpa naami nibaal. O dunne o fun veen kpa naami nihaan. ²⁸O fun a sumi wusisum weri a du ba ni, ka ɲɔ ba di baa wasi a su teene nɔ maga, aa ki di teene nɔ ni, kaa dɔ ki zaale awa nii tuha kina awa sela magkpaa kpok. ²⁹Koosa fun bu ɲɔ, “Lalakɔ, mu kpa ki duha naa laa nɔn nɔna awa bugil naa laa nɔn nɔna magau a du i nin niu. A waa ya i diwe, ³⁰amaa sela awa zimebisa, mu kpa kɔsa awa kpachakwa a nye a, a ya a diwe.” Chen fun tum. ³¹Koosa fun nyini kinawara o naami chen magkpaa di a weru, ka chɔɔsa awa zaazɔɔn fun nyen wuzu bunɔra wuzu ti.

2 ¹Buudaha awa teene ki naame magkpaa fune peti.

²Koosa fune peti kinawara o naami chen, o fune gil tumau wuzu bunɔpe wuzu, kaa hiisi. ³O fune sumi wusisum weri a du a wuzu ti ni, aku o fune hiisi a wuzu ti ka o ya wuzu zen chen daha.

ɲmaha Naa Ba Fune Yir Idin Chen

⁴Chenee Koosa fun naami buudaha awa teene. Koosa fune wa naami buudaha awa teene a peti, ⁵saha naa chen di ki duha ha waa fun to teene nɔ ni. Kɔha koo bugil ka ha waa fun nyu aku oo haa fune ve tum doon daha. Nandigi ka waa fun to aa du kindɔɲ teene ni, ⁶amaa nii yaa fun li teene munne aa misi teene.

⁷Saha tire Koosa zi fun chɔk heera a ma nibine, a fun hiisi miisi hiisa a du un ni, nibine fun piili a ya miisi tiina kaa kpak hiisa.

⁸Doonee Koosa fun dau ɲmaha nha bar yeli ni, a fun kpa nibine

a du ɲmaha ti ni. ⁹O fune nye bugil werewa nyen wa a nɔni ni ali ɲmaha ti banbaan ni. O fune kpa bugil digire a chiksi oo nye miisa awa zima, a veenaa biksi nara ki weri awa ki tagin.

¹⁰Pol we fune chɔ ɲmaha naa Koosa fun naami naa ba yir Idin chen tuha ni aa misi ɲmaha ti, pol ti nyuha ni o fune purigi bunaasiwa. ¹¹Pol naa fune te chen sɔn fune ya Pilɔn, waa fun val Havila pulim banbaan a la gali un ni doonani salma fun nyen chen. ¹²Salma titi awa ki sɔɔr lema awa bunkol were fune nyen doonee. ¹³Pol naa sak bule tiina chen sɔn fune ya Gihɔn waa fune val Kus pulim banbaan a la gali chen. ¹⁴Pol naa sak butora chen fune ya Tagris mɔɔga naa fune chɔ Asiriya pulim nha bar yeli ni chen. Yufuretis mɔɔga ka fune ya a banaasi tiin ti.

¹⁵Doonee ya Kunyana Koosa fun kpa nibine a du ɲmaha ti ni, a ɲɔ di oo nyini un saha maga, ¹⁶kaa fun ɲɔ un, di o zi koti di bugil maga nɔnau aa li ɲmaha nɔ ni. ¹⁷O fune ɲɔ unnu di, amaa bugil naa laa nye ki weri awa ki tagin zima chen, o ta wa di o nɔn ka o wa maksi di o nɔn, o zi siwu a wuzu ti.

¹⁸Doonee ya Kunyan Koosa fun bu lisi o bambi ni, “O wa wer wa nibine nyen o dunɔɔɲ, adaha mu zi naami ni sunjiu oo sunji un.” ¹⁹Chendaha o fune kpa ki zaale awa ki vale a du nibine nin nee di o du a sɔna. ²⁰Nibine ti fune du sela awa nuhe awa zimebisa magkpaa sɔnau, amaa a ki digi waa fun ya ni sunji weri a nye un.

²¹Doonee ya Kunyana Koosa fun nye nibaal ti laaki do zenzen ka o fun yisi o kukzawi hok, ²²a fun kpa

hok ti a naami nihaan a nye nibaal ni.
²³Doonee nibaal ti fun ɲɔ, “Nara i zi naami nan hok chi mu hokre, o bara chi mu bara, adaha o sɔn zi ya nihaanu, domi o li mu bar ba digire.”
²⁴Chendaha o lawa saha naa nibaal wa burigi nar o gil o niina awa o nyana ka o wa nihaan lagmi dɔŋ ni a birigi ki begim.

²⁵Nibaal ti awa nihaan ti maga fune kpak bakpelewa, amaa hiisa waa fun kpak ba.

Chenani Nibine Fun Ve Koosa Nɔɔ

3 ¹Saha ti dum ka fune ya kinawara ya Kunyana Koosa naami chen maga neha tiina. O fune wa peesi nihaan tiu a nee, “Koosa sir ɲɔ ma, di ma ta wa di bugil digi nɔn ɲmaha ti niu?”

²Nihaan ti ka fun ɲɔ di ba zi koti a di bugil naa ba daɲni nɔnu ɲmaha ti ni, ³amaa bugil naa chiɲe ɲmaha ti banbaan ni chen Koosa ɲɔ di ya ta wa di o nɔna koo a gbaɲsi un, ya wa gbaɲsi un ya zi siti.

⁴Doonee dum ti fun ɲɔ, “Chen wa ya wuti, ma waa zi siti. ⁵Kinkina nye Koosa ɲɔ di ma ta wa di un chen neene, o zimu di ma di un, ma zi kpak nehau a chi un a zim ki weri awa ki tagin.”

⁶Nihaan ti fune na chenani bugil ti nɔn fun wer wa diili, o fune lisiu di nar di un o zi neegeu. Chendaha o fune tɔti o nɔn tiu a di kaa kpa a la nye o baal ni. ⁷Saha naa ba fun di bugil ti nɔn ti a peti, ba magkpaa see fune pogliu ba zim di ba kpak bakpelewa a fun kpeliki sɔsɔha kpachaka a tɔ ba titi.

⁸A wuzu ti zaazɔnɔn sɔni, ba fune nuu ka Koosa val ɲmaha ti ni, ba fun cho la sogli bugil tusa ni di Koosa ta

na ba, ⁹amaa Koosa fune yir nibaal tiu di, “Leenee o nyen?”

¹⁰Doonee nibaal ti fun ɲɔ, “Mu nu i gbaɲwa ɲmaha ti ni a choɔ sogli, domi bakpelewa mu kpak.”

¹¹Koosa fun peesi un, “Anti ɲɔ hin di bakpelewa i kpak? I nak di bugil naa nɔn mu ɲɔ di i ta diili chene?”

¹²Nibaal ti fun ɲɔ Koosa ni: “Nihaan naa i naami a gbaari min ni chen kpa nɔn ti a wa nye min mu di.”

¹³Koosa fun peesi nihaan ti di, “Baɲ daha o ya chen?”

Nihaan ti ka fun ɲɔ di dum tii mur un o di nɔn ti.

Koosa Fun Biksi Chenani O Kaa Wa Di Nara Seriya

¹⁴Nane Koosa fun ɲɔ dum ti ni, “Sibira zɔŋ i nyuha niu. Chenani i tum nan daha, chingi zinan kila i kaa kpa i loore aa val aa ki di heera saha maga. ¹⁵Mu zi nye i wa nihaan ti ha dɔŋau. Nihaan ti bisa awa i bisa zi ha dɔŋau, ba zi mosi i nyuhau, ka i kaa dusi ba naalumsa.”

¹⁶Nihaan ti ni Koosa ka fune ɲɔ nanne, “Mu zi bu gbaari hin bar wihau ali i lo kpaki awa i be luli ni, a maga yori i kaa zi veen ki daɲni i baalu, domi waa kaa ya i dam tiina.”

¹⁷Nane Koosa ka fun ɲɔ Adam ni, “Chenani i nu nihaan nɔ ɔɔ a di bugil naa nɔn mu fun ɲɔ di ma ta diili nan, sibira nyen teene nɔ niu. I ve tum tum kpoka teene nɔ ni, i waa zi na kindɔŋ a di ali i nyeni ni. ¹⁸Teene nɔ zi nyu kosa awa sɔtau, amaa see a tuha nee i kaa zi na kindɔŋ aa di. ¹⁹I teene nɔ nyeni tuha ni see i tumu i wilim yeli ka i zi na a di hali i teene liili saha wa tel. I veen bur kaali heera ni aku baɲ daha heera wa ba kpa naami hin.”

²⁰Saha naa Koosa fun sem Adam ni a peti, o fune du o haan ti sonu lif aku o ya nibine magkpaa niina daha.

²¹Doonee Koosa fun kpa sel tona a kɔɔri bar ki tɔle, a nye Adam awa o haan ni, ba fun kpa a to ba titi.

**Koosa Fun Yisi Adam Awa Iif
Ali Nmaha Ti Ni**

²²Saha tire ya Kunyana Koosa fun lisi o bambi ni, “Lalakno nibine zi neegɛu a chi ya, a zim ki weri a wa ki tagin. Mu waa zi nye o nyen aa di non naa laa gbaari miisa chen.”

²³Chendaha o fune yisi unnu ali Idin nmaha ti ni, a kpa un ta di a tum aa di teene naa ni ba naami un chen. ²⁴O fune yisi nibine ti nmaha ti ni, o fune kpa o malaika naa ba yir cherubim chene a du Idin nha bar yeli ni awa chise naa fune kur chiji aa feu luksi maga ni, aku nar wa nme bugil naa laa nye miisa chen daha.

KOOSA SEM TON

Ghana Institute of Linguistics
Literacy and Bible Translation
Box 378, Tamale
GHANA

In cooperation with
Wycliffe Bible Translators